

Barcelona, 18 de juny de 1987

Estimat amic,

Aquest cep he fallat jo!

Mira, Jordi, quan vaig rebre la teva carta del 12 de març, em vaig treure un pes de sobre, tot i que em va preocupar una mica el te de cansament e de desencís que traspuava. De teta manera, em vaig dir que podia ser molt bé una crisi passatgera i vaig respirar tranquil. Qualsevol ^{dia} (i escriu- ràs, em vaig dir. I no em vaig posar una fita, siné que més aviat he vaig deixar per llarg, per no col·locar-te altre cep en la situació d'haver de contestar-me de seguida. Però la cosa es va complicar, i de quina manera!

Aquells dies, cap a finals de març, ja començava a experimentar en la pròpia pell l'angoixa d'aquell que ha d'acudir a molts llocs a la vegada i no sap per on començar. A primers de mes m'havia prepesat de començar una novel·le- ta que volia presentar al premi Ramon Muntaner -el conveca l'editorial Empúries dedicat als joves, ei, els joves lectors, vull dir, no els escriptors, que lla- vers ja ne hi hauria hagut res a fer...!-, però vaig comprendre que havia esperat massa: la proximitat del Dia del Llibre ne em deixaria treballar. I així va ser. Es pot dir que ne hi ha hagut dia de la setmana que ne hagi tingut una escola per visitar, uns vaillets a casa a fer-me preguntes, uns treballs escolars per seleccio- nar de cara a un premi particular. Ja te m'he parlat altres vegades, d'aquestes activitats, però aquest any han superat les previsions. A més, hi ha allò de fer quatre ratlles per a una revisteta, contestar per escrit una entrevista, fer un article per a un periòdic... I, a més, les coses que a la Caixa es compliquen: si utilitzes -com encara faig jo- la màquina d'escriure, et miren malament. Tot són ordinaders, conyes de ne res que t'atabalen. Ara tenim uns P.C. -que ne tenen res a veure amb el partit comunista, que consti!-, que són realment una meravella, però que a mi em fan anar de bèlit. Em limite a fer-les funcionar d'una manera primària i elemental, sobre uns programes que d'altres xicots, molt més joves, i que per vergenya meva guanyen menys calés que jo, preparen i combinen sàviament. Tot plegat m'ocupa cada dia més temps i em fa anar més cansat. Bé, la qüestió és que com que ja m'havia prepesat tardar unes setmanes a escriure't, em vaig deixar anar i encara ne m'hi havia pesat, tot i certs i evidents remerdiments de cons-

ciència per la meua falta de constància en la correspondència. Et puc assegurar que puc entendre perfectament quan ets tu qui fas l'orni, perquè hi ha moments que tens ganes de tot menys de tornar a tecar la màquina d'escriure.

Per cert, que estic més admirat que mai per la intensitat de la teua producció en el camp de la traducció. M'he de treure el barret, de debè. És clar que tu ne has d'anar a parlar amb els nens dels col·legis, però em meravella, perquè estic segur que ne seria capaç de mantenir el teu ritme, la teua capacitat de treball. Teme que ne en facis un gra massa i entris en una perillosa fase de desànim.

Tinc sobre la taula la teua versió de "La gata damunt la teulada" i a la tauleta de nit "Ada". Aquesta darrera la vaig començar fa molt pocs dies, en ficar-me al llit, i ne en vaig treure l'entrellat. L'he deixat com a llibre d'estiu, per quan faci dos dies seguits de vacances. Em va resultar un text molt difícil i vaig recordar immediatament les angeixes que havies passat amb la traducció. Em va semblar que veia les teves gotes de suor damunt les pàgines. Me l'he reservat per quan sigui a Castellterçol, algun llarg cap de setmana, quan l'aire fresc faci moure les fulles dels arbres. Per cert que ara he anat a casa el nostre amic, el llibreter Gaspar, per comprar el paper amb què t'escriu la carta, i l'home me n'ha regalat un paquet perquè m'ha dit que avui era el dia del client, a part que segons sembla li'n quedaven un parell en un recambré i ne els velia vendre perquè gairebé eren d'abans de la guerra. Ne m'ha dit quina... Dencara, a casa en Gaspar he comprat el darrer volum d'Edhasa, que ha resultat ser, precisament, "L'encantader" en els de l'editorial ne amaguen en cap moment el nom del traductor, cosa que em permet llegir el teu a la contracoberta d'una manera destacada. Aparentment sembla més lleuger. Veurem si el faig passar al davant!

Ne sé si t'ha arribat el fet que hi ha un fort litigi entre l'editorial "Fundació Enciclopèdia Catalana" i els llibreters barcelonins. Els editors, que són els que fan Proa i tantes altres coses, ne permeten que els llibreters col·lequin exemplars de l'Enciclopèdia Catalana ni de la Història Natural dels Països Catalans, cosa que ells creuen que ne hi ha dret. Com que ne hi ha hagut entesa, els llibreters, ara, han tornat a l'editorial tot el fons que tenien, e sigui, els llibres de celer taronja, els de poesia de l'Ossa Mener, el Fanal de Proa, etc. La qüestió s'ha endurit i sembla que la Conselleria de Cultura hi farà intervenir algun director general per procurar que s'arregli. Ne, això que es diu tant, ara,

de la prepotència, no és només un recurs en mans d'alguns, no, ja que tothom hi cau quan té la paella pel mànec, ja sigui perquè té més calés, més vots, més armes... O més bombes, com els senyers de l'Eta, que per agrair els gairebé mil cinc-cents que H.B. va treure a Tarragona, un parell de dies després ha fet velar aquella indústria que hi ha a tocar la ciutat imperial, amb el pànic a tota la població i pèrdues materials de gran consideració. Els de la Fundació, poderesos ells, no velen que els llibreters cobrin comissió dels llibres més cars que editen i, en canvi, no pesen obstacles a la venda dels exemplars més modestes, amb percentatges i rendiments molt inferiors. *(Es una canya! Com he és el fet que un company meu de feina a la Caixa, en Lluís Utrilla, que també ha escrit un parell o tres de novel·les, però que el seu fort és la plàstica, després de muntar algunes exposicions per a la Generalitat, va ser fitxat pel nostre govern com a cap de negociat e no sé què de la Conselleria de Cultura, que venia a ser un càrrec tècnic de molta importància -el segon de bord-, però que ja fa mesos que hi treballa sense haver arribat a rebre el nomenament. Per què? Perquè el senyer Cahner va denunciar a l'Avui que el meu company era militant del P.S.C., per més que havia demanat una excedència de militància a partir del moment d'entrar a la Generalitat. Ara ne ha tingut més remei que dimitir en incomplir-se el pacte que havien fet. Tot això lliga amb el que et va explicar en Ricard Salvat. En el seu cas, a més, hi ha alguna qüestió personal, imagine, ja que en Ricard, a qui aprecie i admire com em pense que t'he expressat en diverses ocasions, ne té simpaties entre la gent del seu ambient. Sembla com si s'hagués cremat molt i molt durant les seves múltiples activitats anteriors, en temps franquistes. Recorde com va ser molt criticat, també, quan després de la gran crisi de la Companyia Adrià Gual, en Ricard va passar a ser director del Teatre Nacional a Barcelona. Però, noi, hi ha gent que és capaç de fer deu mil filigranes, passar maremes, canviar de camisa i fer el que li doni la gana i la gent l'aplaudeix, l'administració paga i la història els reserva un lloc de privilegi. La Trinca, per exemple, que es riuen del mort i de qui el vetlla. I jo em pense que tenen tot el dret. Els únics que els condemnen són quatre vellets nostàlgics e algun carca desesperat a través de les cartes de l'Avui. Per cert, que fa pocs dies que un senyer d'ordre es va donar de baixa de Cavall Fort perquè en Cesc, en una portada de platja, entre la gentada que prenia el sol, hi havia instal·lat una noia seca i xuclada, sense la peça de dalt del vestit de bany, cosa que*

oferia al dibuixant l'oportunitat de marcar-li els pits amb dues ratlletes primes i lleugerament endulades. L'home ens va escriure dient que es donava de baixa per l'exhibició d'aquelles "manelles prevecatives"... Deu ser d'aquells que quan els ensenyes una redona o una mitlla ja s'enfilen per les parets, de tantes connexions erètiques...

He trucat un parell de vegades a l'Antoni Clapés, sense èxit. Ara, finalment, he parlat amb la seva dona. El telèfon que em dones de la feina no és bo. Mira, és el 318.08.08, extensió 1689. La seva dona m'ha dit que estan molt enfainats i que no els passa res. I, molt menys, que s'hagin molestat amb tu per algun motiu. De cap de les maneres! Tots anem preu de bèlit, sembla, en una època que hi ha tant d'atur. Oi que és un contrasentit total? I és la pura realitat: si jo ara disposés de temps, podria escriure sense parar historietes per a nens i nenes i més ganàries i tot, que no les prendrien de les mans. Gent com en Jaume Fuster i la Maria Antònia tenen feina a dojo. L'Albert Jané, i tants altres, igualment. Tu mateix, no pares de traduir. El que passa és que no són feines ben pagades, tot i que en el meu cas, ja t'he he explicat algun cop, la cosa s'ha engrescat força. Ara mateix ja circula l'edició que fa trenta de La casa sota la serra. I de La cella dels deu, n'hi ha dotze en català i set o vuit en castellà. Ara, l'editorial Aliena, cossina germana del Mall -però amb una comercialització diferent- publicarà alguns dels best-sellers catalans juvenils en castellà: De mica en mica s'emple la pica, d'en Jaume Fuster, La meua casa sota la serra i ara no recorde quin text de l'Albanell. Veurem com respon el mercat espanyol.

Vaig ser a Madrid a primers de maig, a fer la ruta de les escoles perifèriques que organitza la Galera. Vaig connectar amb uns editors que em publicaran En Felip Marlet. La cosa, per aquesta banda, sembla que pot funcionar. En una de les escoles, el cinquanta per cent dels alumnes eren gitanes. Hi havia uns mestres amb una extraordinària voluntat de servei. En van explicar que el dinar que servien a l'escola era l'únic àpat calent que la majoria dels alumnes fien cada dia. Era una barriada de Vallecas que em sembla que es diu El Peze del Hueve. Déu n'hi do!

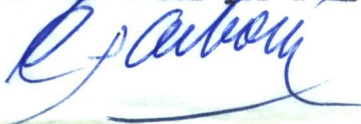
Hem plegat dels articles al País. Sembla que els havíem cansat una mica. Una mica massa. La idea era bona però potser no ens en sortíem. Ja te n'enviaré uns quants. El problema és com m'he faig, saps. S'ha d'anar a Correus i hi he d'inver-

tir mitja tarda: tal com han anat les coses en els últims temps era un luxe que no em podia permetre. Ara em pense que ja trebaré el moment. Hi afegire S'ha acabat el brèquil que, com em dius, ja és al mercat. No et pensis, que va sortir poc abans del Dia del llibre, però vaig tardar un mes a rebre'n el primer exemplar. Així que en vaig tenir un, vaig córrer a portar-lo a en Pedrele. Encara no m'ha dit si l'ha llegit, si li ha agradat o si l'ha llançat al foc. Em pense que l'hauria d'anar a veure perquè em digués alguna cosa, però em resisteix a fer-ho. Una trucada de telèfon tampoc no costa tant... En Pedrele és esquerp si ha d'iniciar la relació ell, però és d'allò més cordial si ets tu qui t'hi apropes. Un personatge ben curiós. I ben estimat, és clar! També ha sortit una crítica, de moment, una mica freda, però sense estripar. Ha estat a l'Avui, a càrrec d'Isider Cònsul.

Al País, un article meu sota el pseudònim de l'Ofèlia va treure de pelleguera els autors de Verinesa llengua, els quals van perdre unes hores del seu valuós temps per dir-me de tot en un altre article. Ja t'he enviat tot plegat, ne pateixis! Jo me'ls carregava amb humer, fent-hi conya i sense tirar a matar: ells m'amenacen amb les penes de l'infern i, a més, de la justícia dels homes. Em pense que en van fer un gra massa. Estan crispats, aquests nois! S'han permès el luxe de dir que el problema del català és de model de llengua i han imosat el seu en el nou Diari de Barcelona. Però el que han imosat han estat unes quantes figures, sobretot pel que fa al lèxic, cosa que no suposa cap canvi de model. Com que la gent se'ls ha fetut al damunt, treuen foc pels queixals.

Des d'aquí seguim amb angeixa la crisi argentina. No es pot dir que hi entenguem, però ensensem endevinar per en van els trets. És un mal moment, em pense, ara, que tot el món s'inclina -un cop més- cap a la dreta, tant per les armes com per les urnes. Anglaterra, França, Alemanya, Estats Units... Qui té una caseta i un cotxe es torna conservador i no s'avé a raons. Amb tot, hi ha coses divertides i curioses. CIU, després de les eleccions, ha fet recomptar altre cop els vots perquè intuïa que IC (PSUC, Nacionalistes d'Esquerra i P.C.C.) podia no arribar al cinc per cent dels vots, cosa que els hauria desqualificat per atorgar un regidor més a Alianza Popular, cosa que hauria permès que el senyer Cullell prengués el lloc del senyer Maragall. I tot, és clar, en nom del nacionalisme, del nacionalisme ben entès...

Adéu, Jerdi. Flege perquè així em quedaran més coses per a un altre dia. Sert, salut i peles. Una abraçada per a tots,

Jordi,

En repassar el meu arxiu de correspondència, hi trobe a faltar una còpia de la meva última carta. Es aquella que et vaig tornar a enviar per preguntar-te què passava. Segurament que et vaig enviar la còpia que tenia i no me'n vaig quedar cap. Et sabria molt de greu tornar-me-la e fer-me'n una de nova?

